

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі
Філіял “Інстытут мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы”

ВЕЧНЫ РУХ ЖЫЦЦЯ І ЗАКАНАМЕРНАСЦІ ТВОРЧЫХ ПОШУКАЎ ЛІТАРАТУРЫ

Матэрыялы РЭСПУБЛІКАНСКАЙ НАВУКОВА-ПРАКТЫЧНАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

*Да 90-годдзя з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі
акадэміка І.Я. Навуменкі*

(Мінск, 26-27 лютага 2015 года)

Мінск
“Права і эканоміка”
2015

УДК 811.16
ББК 81.2
В40

Рэдакцыйная калегія:

Манкевіч А.А. (укладальнік), Баўтрэль І.Г., Драздова З.У., Дудзінская Д.І.-Т.
Іконнікава Л.У., Лапата-Загорскі А.М., Лаўшук С.С., Пыско Н.М., Пякуцька-
Вабішчэвіч Т.І., Чарняўская І.С., Чарота К.М., Чарота У.І., Шаладонаў І.М.

Рэцэнзенты:

доктар філалагічных навук, прафесар, загадчык кафедры беларускай
літаратуры і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Т.І. Шамякіна,
доктар філалагічных навук, прафесар, загадчык кафедры
сусветнай літаратуры і культуралогіі УА “Полацкі дзяржаўны
ўніверсітэт” А.А. Гугнін

В40

Вечны рух жыцця і заканамернасці творчых пошукаў літаратуры :
мат. рэсп. навукова-практ. канферэнцыі (да 90-годдзя з дня нараджэння
І.Я. Навуменкі), Мінск, 26-27 лютага 2015 г. / Цэнтр даследаванняў бел.
культуры, мовы і літ. Нац. акадэміі навук Беларусі. – Мінск : Права і
эканоміка, 2015. – 503 с.

ISBN 978-985-552-416-9.

У зборнік увайшлі матэрыялы навуковых даследаванняў, прадстаўленых
удзельнікамі Рэспубліканскай навукова-практычнай канферэнцыі “Вечны рух жыцця і
заканамернасці творчых пошукаў літаратуры”, прысвечанай 90-годдзю з дня
нараджэння народнага пісьменніка Беларусі акадэміка І.Я. Навуменкі (Мінск, 26-
27 лютага 2015 года).

У кнізе асвятляюцца новыя аспекты вывучэння праявінай, публіцыстычнай і
навуковай спадчыны І.Я. Навуменкі, беларускай літаратурнай класікі, актуальныя
пытанні літаратуразнаўства, а таксама традыцыі літаратуры ХХ ст. у найноўшым
літаратурным працэсе.

Зборнік адрасуецца спецыялістам-філолагам, ўсім, хто цікавіцца навуковымі
даследаваннямі ў галіне беларускай літаратуры.

УДК 811.16
ББК 81.2

ISBN 978-985-552-416-9

© Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і
літаратуры НАН Беларусі, 2015
© Афармленне. ВТАА «Права і эканоміка», 2015

На першай старонцы вокладкі выкарыстаны партрэт
І. Навуменкі работы мастака С. Давідовіча

5. Гілевiч, Н. Лодачки : паэма / Н. Гілевiч // Полымя. – 1998. – № 9. – С. 30–56.
6. Зуёнак, В. Чорная лесвіца : вершы і паэма / В. Зуёнак. – Мiнск : Маст. лiт., 1992. – 159 с.
7. Разанаў, А. Паляванне ў райскай далiне / А. Разанаў. – Мiнск : Маст. лiт., 1995. – 287 с.
8. Сiпакоў, Я. Одзiум : паэма / Я. Сiпакоў // Прайсцi праз зону : проза, паэзія, публiцыстыка; уклад. І. Бутовiч; прадм. І. Шамякiна. – Мiнск, 1996. – С. 300–320.

*Ю.В. Вишницька
(м. Київ, Україна)*

МІФОСЦЕНАРІЙ СЕСТРОВБИВСТВА ЯК ОДНА З ТЕКСТОВИХ ВАРІАЦІЙ МЕГАСЦЕНАРІЮ КІНЦЯ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ)

Есхатологічні міфосценарії відсилають нас до міфів про космічні катаклізми, як-от: потоп, знищення людства в результаті землетрусів, пожарів, руйнації гір, епідемій, пожеж, потопів тощо. Всі ці міфи символізують повернення до хаосу й космогонію. В «Аспектах міфа» Мірча Еліаде зауважує, що «кінець світу, як в минулому, так і в майбутньому, являє собою гігантську й надзвичайно драматично насичену проекцію на мікроскопічному рівні ритуальної системи свята Нового року», так як свято відновлення символічно актуалізує космогонію, тобто творчу діяльність богів, а не знищення старого світу [3]. Досліджуючи релігійні вірування гетів (описані Геродотом), і зокрема ті, що стосуються бога Залмоксиса, Мірча Еліаде зауважує, що Залмоксис знаменує собою епоху есхатологічного культу, пов'язаного з ритуально-міфологічним сценарієм смерті (оккультації) та «повернення на землю» (епіфанія) [4]. Міфосюжети кінця пов'язані з міфологемою Втраченого Раю, яка найчастіше підсилюється катастрофічними мотивами, що призводять до хаосу, зникнення, руйнації. Так, за словами Єжи Спеїна, народжується «візія втраченого раю <...> з почуття загрози, прагнення подолати катаклізм, що наближається» [5, с. 27].

Художні тексти експлікують патогенно-танатоморфні сюжети й образи зокрема таким варіантом есхатологічного міфосценарію, як сценарій братовбивства. Текстовою варіацією в багатьох творах виступає його так звана модифікована форма — міфосценарій сестровбивства.

Сценарій сестровбивства розгортається не лише в контексті космогонічних чи есхатологічних міфосюжетів, але й в парадигмі близнюкових міфів. Так, в романі Володимира Лиса «Острів Сильвестра» «близнюкова» семантика присутня на всіх рівнях тексту, перш за все образному: починаючи з «дзеркальних» імен сестер-близнюків Ліра / Ліда, їх «дзеркального» характеру та поведінки й закінчуючи «заміщенням», «наслідуванням», що стають відвертою псевдоідентифікацією: *«Вона якийсь час намагалася робити все так, як Ліра, — розставляти речі, розкладати іграшки акуратно по своїх місцях, турботливо питати маму, що в неї болить і чому мама нахмурена, тулиться до маминих колін, удаючи маленьке кошеня, вивчати вірш за віршем, щоб декламувати їх перед гостями, вирізати з паперу і розфарбовувати фігурки всіляких звірят і квіточок, обходити квітник довкола будинку, видивляючись, чи не розпустилася ще одна квіточка, а коли побачиш це диво («діво, діво», — плескала в долоньки Ліра), то повідомляти про це ледь не всьому світові, вдягати татового капелюха і вигадувати в ньому історії про розбійників. Безумовно, що в Ліди виходило все це гірше, а Ліра бігла скаржитися матері, що сестричка її передражнює. У Ліди, звісно, були свої достоїнства, звички і риси характеру. Але їй здавалося, що батьки зовсім не звертають на неї уваги. Що вони навмисне підкреслюють її вади (не так ходиш, ось так треба класти ручку на стіл), що вони виставляють перед родичами і сусідами, яка вона нездара і нехлюйка (почуті слова, хоч вони стосувалися сусідської дівчинки Настуні, назавжди врзалися у пам'ять). Що цікаво, вона майже не мала претензій до батьків, а всю свою неприязнь спрямовувала на сестричку. Спочатку вона робила їй дрібні капості (уціпнути, коли поблизу нема нікого, облили фарбою вирізані й розфарбовані квіточки), потім розробила цілу систему, як виставляти Ліру на посміховище (наприклад, коли та прочитала вірша перед тітонькою Лесею, пригадати мовби ненароком, як учора Ліра смішно гикала і не могла зупинити гикавку). Потім народився план, як... як убити Ліру, а самій стати нею. Ліда почала вивчати поведінку сестри, звички, зачинившись у порожній кімнаті або забравшись до запусченого саду, проводити сеанси-репетиції, де вона вже була Лірою, а не Лідою <...> Ліда грала свою сестру — слова, жести, голос, рухи, геть усю модель поведінки. Їй це все давалося важко (хоча не так і важко, адже вона довго, майже два роки, проводила свої таємні репетиції), але поступово вона звикала, увіходила, вживалася в роль, як увіходять*

справжні актори, немовби розчинялася в цій ролі, й уже було не відрізнити, де актор, а де персонаж» [2, с. 63-66].

Сценарій сестровбивства актуалізується міфологемами, що стають його домінантами, як-от «гнилий дерев'яний міст, в якому між дошками зяяли великі щілини», міст-медіатор між світом живих і мертвих (де й відбувається «навмисно-випадкове» вбивство: «<...> Ліда бігла за тобою і несподівано провалилася вниз, <...> її підхопило й понесло течією»); «темний підвал» — хтонічний хронотоп, в якому проходить своєрідний ритуал ініціації «вбивці» «Ліди-Ліри», часопростір, в якому моделюється ірреальний світ масок, дублюючи псевдожиття героїні: «Там, у сирому, темному підвалі Ліда раптом почала будувати інший світ. Він уже складався з сотні, тисяч масок. Їх більшало і більшало, Ліда добувала їх із надр своєї свідомості й уявно ставила перед собою. Запам'ятовувала, давала імена. Це був початок її другої життєвої гри. Вигадані нею персонажі були такими ж реальними, як ті, що жили насправді. Ці люди-маски називалися по-різному. Вони мали й не мали імен. Вони народжувалися і вмирали, перероджувалися в інші. Іноді вони збиралися в коло, щоб затанцювати танець, а в центрі кола стояла вона, Ліда. Стояла й усміхалася, боячись одного: аби те коло не почало звужуватися, аби вони, люди-маски, не почали підступати до неї». Прикметно, що хтонічний хронотоп помножував свою патогенну символіку інтравертними тератоморфними образами «масок-чудовиськ»: «Серед масок, які з'явилися, які вона підсвідомо викликала, — найбільшою, найрозмноженішою була маска Ліри. Її сестри, котра вже не існувала на цьому світі. Коли ця маска вперше з'явилася, виникла з непроглядної темряви підвалу, Ліда жахнулася, закричала, потім затулила обличчя руками. Вона сиділа так довго-довго, знетямлено тремтіла, бо боялася, що маска ось-ось доторкнеться до неї своїми холодними руками, почне обмацувати, а потім і душити. Але ніхто не торкався. І через якийсь час, усе ще тремтячи, Ліда відняла руки і розплющила очі». Ініціацію героїня, дванадцятилітня «вбивця» Ліда-Ліра, проходить у наймоторошніших підвалах своєї свідомості й виходить звідти іншою – собою: «Зрештою, тієї хвилини, сама того не усвідомлюючи, Ліда не тільки поборолася свій страх, не тільки перемогла саму себе й маму, котра, як пізніше виявилось, у ці хвилини божеволіла там, наверху, в будинку. Вона зрозуміла, що зазнала поразки у бажанні стати Лірою (завжди заздрила тому, що сестру назвали так незвично і поетично), але стала тим, ким і мала

стати...» [2, С. 65, 68-69, 70]. Інший герой роману – Сильвестр – проходить ініціацію спробою самогубства на острові з метою «реалізації сюжету» вигаданої повісті Сильвестра – *«казки, яка була всередині, у єстві його, але виривалася назовні»* [2, с. 175], і віднайдення його загубленої душі —*«сестри того, що <він - Ю. В. > прожив, <...> сестри <його – Ю. В.> байдужості і <його – Ю. В.> втечі»*, віднайдення *«гармонії, до якої <душа – Ю. В.> прагла все життя, але так і не змогла знайти»* [2, С. 179-180, 104].

Однак сюжет роману Володимира Лиса оприявнює цілу низку «псевдо»: «псевдожиття» Ліди-Ліри, її псевдототожність сестрі обертаються не просто імітацією, грою, а й псевдоініціацією: «одужання» не відбулося, бо, як виявилось, не було й «хвороби», тобто сестровбивство стало власне «псевдовбивством»: грою хворої фантазії матері дівчаток і хворобливою уявою та роботою підсвідомості Ліди, яка ненавиділа сестру Ліру зокрема за її *«поетичне ім'я»*. Віртуальний сценарій сестровбивства моделює «дублікати» «близнюкових» конструктів *«дивної, напівбожесвільної чи божесвільної гри»* свідомості Ліди / Лізи: *«гру з вигадоньками доньками»* Вітою й Вікою, *«в реальність яких почав вірити навіть Сильвестр»* [2, с. 72]. «Життя» доньок-близнюків проходить у віртуальному хронотопі написаної їхньою «матір'ю» повісті. Змикання ще двох світів: реального буття й світу теїстичного верху – відбувається у «двообразі» Яніни(Янги)-Янголиці. Цей дуальний образ реальної жінки, що була ангелом, «вмонтований» у ще одну близнюкову пару сестер: Яніни і Ніни. Так «нанизуються» світи-тексти, *«де реальними були тільки словесні конструкції»* й слова-прихистки, слова-обереги від «масок» чужого світу [2, с. 175; див. також: 2, С. 193-195]. Увесь текст роману Володимира Лиса змонтований із образів-«перевертнів», слів-«масок», міфологем-метаморфоз, імен-«імітаторів». Міфологічний сценарій братовбивства виявляється авторським варіантом сценарію «псевдосестровбивства» в інтравертних міфосвітах марень, видінь, снів, творчості, мистецтва, де й проходить ритуал ініціації героїв, кінцевою метою якого є пошук себе серед «близнюків» і «масок», і самоідентифікація та самореалізація як певне втілення міфосценарію початку – *«народження себе в собі»*.

Реалізацію традиційного старозаповітного сюжету про вбивство Каїном брата Авеля спостерігаємо в романі Володимира Дрозда *«Листя землі»*. У час, коли *«диявол чи Бог, а хтось із них зло у душі людські щедро сіяв»* [1, с. 394], Юхим вбиває свого старшого брата

Федора, котрого люди «шанували як роботаїла доброго. Споминали вони Федора добром, а Юхима проклинали словами останніми» [1, с. 394]. Мотив прокляття вбивці – «звіра, а не людини» – реалізується в образах колодязя та домовини: чищення колодязя від глею обертається «купанням людей у злі лютому», а недотримання пакульцями ритуалу поховання (кидання жмені землі на труну) – чудом явлення «на хмарі, над горою Вишневою, Нестора Семирозума <...>, наче з райдуги зітканого, <що - Ю. В.> заплакав рясним дощем <...>, ще ніколи в Пакулі, ні раней, ні потім, такої леї не було» [1, С. 394-395]. Дошсьльози Нестора Семирозума («Люди-люди, що се з вами діється, що про добро ви забули, а в злі лютому купаєтеся?!») символізується каяття людей, що проклинали вбивцю.

Таким чином, міфологічний сценарій брато/сестровбивства виконує в зазначених текстах сюжето- та смислотвірну функції й реалізується в дуальній системі як проекція близнюкових міфів. Текстові варіації міфосценарію сестровбивства є складовими есхатологічного сценарію, а також сценарію ініціації. Семіотична модель даного міфосценарію являє собою цілісну структуру міфологемного типу з домінантними фоново-енциклопедичними та етнічними образами на міфологічних зрізах медіаторів, хронотопів, символів, як-от: «міст», «підвал», «маска», «колодязь», «дощ», «домовина» тощо. Семіотична модель «прочитується» за допомогою тератоморфного, оніричного, уявного, галюциногенного, теїстичного, гідроморфного, атрибутивного кодів.

Література:

1. Дрозд В. Листя землі. Кн. 1 / Володимир Дрозд ; упоряд. Ірина Жиленко. – К. : Києво-Моги́л. акад., 2009. – 701, [1] с. – (Бібліотека Шевченківського комітету).
2. Лис В. С. Острів Сильвестра : Роман / Худож.-оформлювач І. В. Осіпов / В. С. Лис. – Харків : Фоліо, 2009. – 219 с. – (Література).
3. Элиаде. Аспекты мифа [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/el_asp/02.php
4. Элиаде. От Залмоксиса до Чингиз-хана [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Eliade/_Chingis/_02.php
5. Speina J. Typy świata przedstawionego w literaturze. Wyd. 3, przejrane i uzupełnione / Jerzy Speina. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2000. – 179 s.
6. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Eliade/_Chingis/_02.php

ЗМЕСТ

УСТУПНАЕ СЛОВА	3
<i>А.І. Лакотка</i> ДА 90-ГОДДЗЯ ІВАНА НАВУМЕНКІ	3
<i>С.С. Лаўшук</i> УСЁ ЗАПЛАНАВАНАЕ БУДЗЕ ВЫКАНАНА (Замест прывітальнага слова)	5
ПЛЕНАРНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ	8
<i>Мушыньскі М.І.</i> ІВАН НАВУМЕНКА І ЯГО ГРАМАДСКА-ЛІТАРАТУРНАЕ АКРУЖЭННЕ	8
<i>В.Ю. Бароўка</i> І.Я. НАВУМЕНКА І В.А. КАВАЛЕНКА ЯК ДАСЛЕДЧЫКІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	17
<i>У.М. Белы, М.М. Папова</i> МІКАЛАЙ СЯМЁНАВІЧ БЕЛЫ Ё ЖЫЦЦІ І ТВОРЧАСЦІ ІВАНА НАВУМЕНКІ	22
<i>П.В. Васючэнка</i> ІВАН НАВУМЕНКА І ДЭШЫФРОЎКА ПАЭТЫЧНАГА КОДА ПАЭМЫ ЯНКІ КУПАЛЫ “СОН НА КУРГАНЕ”	30
<i>В.А. Карэліна</i> “ВАСІЛЕВІЦКІ СЛЕД” У НАВУЦЫ І ЛІТАРАТУРЫ	35
<i>І. М. Шаладонаў</i> І. НАВУМЕНКА: ПРАБЛЕМА БАЦЬКОЎ І ДЗЯЦЕЙ	46
СЕКЦЫЯ 1	56
<i>А. М. Ненадавец</i> ВАЙНА І ПАДЛІЕТАК (Разважанні паводле твораў І. Я. Навуменкі)	56
<i>У.А. Навумовіч</i> ЭВАЛЮЦЫЯ СВЕТАБАЧАННЯ І СВЕТАРАЗУМЕННЯ ПАРЫ ЮНАЦТВА Ё АПОВЕСЦІ І АПАВЯДАННЯХ ІВАНА НАВУМЕНКІ	61

<i>Я.А. Гарадніцкі</i> ПРАДМЕТНЫ СВЕТ ПРОЗЫ ІВАНА НАВУМЕНКІ 1990-х ГАДОЎ	66
<i>А.М. Макарэвіч</i> АПОВЕСЦЬ І. НАВУМЕНКІ “ВАЙНА КАЛЯ ЦТАВАЙ КОПАНКІ”: ДА ПРАБЛЕМЫ АКТУАЛІЗАЦЫІ ПАЗНАВАЛЬНА-ВЫХАВАЎЧАГА ЗМЕСТУ ТВОРА	71
<i>З.У. Драздова</i> “ВЫПРАБАВАННЕ КАХАННЕМ”: МАРАЛЬНЫ ВОБЛІК ГЕРОЯЎ АПОВЕСЦІ ІВАНА НАВУМЕНКІ “РАЗВІТАННЕ Ў КАВАЛЬЦАХ”	76
<i>В.І. Козіч</i> ПРАБЛЕМА ХАРАКТАРУ Ў РАМАНЕ ІВАНА НАВУМЕНКІ “СМУТАК БЕЛЫХ НАЧЭЙ”	82
<i>Г.М. Курыленка</i> ВЫХАВАЎЧЫ ПАТЭНЦЫЯЛ ТВОРЧАСЦІ ІВАНА НАВУМЕНКІ	87
<i>А.В. Шарапава</i> АЎТАБІЯГРАФІЧНЫЯ ТВОРЫ А. ВАСІЛЕВІЧ “ПАЧАКАЙ, ЗАТРЫМАЙСЯ...” І І. НАВУМЕНКІ “ДЗЯЦІНСТВА. ПАДЛЕТАК. ЮНАЦТВА”: АСАБЛІВАСЦІ СТВАРЭННЯ СЭНСУ І СТРУКТУРЫ	90
<i>К.А. Ермаковіч</i> ФАРМІРАВАННЕ ПАТРЫЯТЫЗМУ ПРЫ ВЫВУЧЭННІ ТВОРЧАСЦІ ІВАНА НАВУМЕНКІ Ў ШКОЛЕ	97
<i>А. У. Лебедзеў</i> ПРАБЛЕМАТЫКА І ВЫХАВАЎЧЫ ЗМЕСТ АПАВЯДАННЯЎ І. НАВУМЕНКІ ДЛЯ ДЗІЦЯЧАГА ЧЫТАННЯ	101
<i>Н.М. Пыско</i> ВОБРАЗ ГАЛОЎНАГА ГЕРОЯ Ў ТРЫЛОГІІ ІВАНА НАВУМЕНКІ “ДЗЯЦІНСТВА”, “ПАДЛЕТАК”, “ЮНАЦТВА”	106
С Е К Ц Ы Я 2	111
<i>Г.Я. Адамовіч</i> “СУКЕНКА ЛАРЭЛЕГ” ІВАНА НАВУМЕНКІ Ў ІНТЭР’ЕРЫ СУСВЕТНАЙ ЛАРЭЛЕЯНЫ	111
<i>Т.Я. Старасценка</i> ДЫЯЛАГІЗАЦЫЯ МАСТАЦКАГА ДЫСКУРСУ ІВАНА НАВУМЕНКІ	117

<i>А.В. Вальчук</i> АПОВЕСЦЬ “БУЛЬБА” І. НАВУМЕНКІ І РАМАН “ДОН КІХОТ” М. ДЭ СЭРВАНТЭСА	119
<i>Ж.С. Шаладонава</i> “ПАЛЕСКАЯ ЗОНА” І. НАВУМЕНКІ Ў СВЯТЛЕ ГЕАПАЭТЫКІ	123
<i>Т.С. Саковіч</i> ІНТЭРТЭКСТУАЛЬНАСЦЬ У ТВОРАХ І.Я. НАВУМЕНКІ: ЛІТАРАТУРНЫ ПРЫЁМ АЛЮЗІІ І РЭМІНІСЦЭНЦЫІ	128
<i>Т.Б. Мацюхіна</i> МАСТАЦКАЯ ВЫЯВА ДУХОЎНАГА СВЕТУ ПЕРСАНАЖАЎ У АНТЫВАЕННЫХ АПАВЯДАННЯХ ІВАНА НАВУМЕНКІ	133
<i>А.С. Масла</i> АСАБЛІВАСЦІ ДЗІЦЯЧАЙ ПСІХАЛОГІІ Ў АПОВЕСЦІ ІВАНА НАВУМЕНКІ “ВАЙНА КАЛЯ ЦІТАВАЙ КОПАНКІ”	138
С Е К Ц Ы Я 3	144
<i>С.С. Лаўшук</i> АДХІСНУЎШЫСЯ АД ЗМАНЛІВА-САЛОДКАЙ БЕЗДАНІ	144
<i>Л.Д. Сінькова</i> У ТВОРЧАЙ ЛАБАРАТОРЫІ АКАДЭМІЧНАГА ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА (ДА 90-ГОДДЗЯ 3 ДНЯ НАРАДЖЭННЯ АКАДЭМІКА І.Я. НАВУМЕНКІ)	151
<i>У.І. Чарота</i> МАНАГРАФІІ “ЯНКА КУПАЛА”(1980) І “ЯКУБ КОЛАС: ДУХОЎНЫ ВОБЛІК ГЕРОЯ”(1981) І.Я. НАВУМЕНКІ: ГІСТОРЫЯ НАПІСАННЯ	158
<i>Н.В.Якавенка</i> АПАВЯДАННЕ ІВАНА НАВУМЕНКІ «СЕМНАЦАТАЙ ВЯСНОЙ» У АЎТАРЫЗАВАНЫМ ПЕРАКЛАДЗЕ НА РУСКУЮ МОВУ	163
<i>У.А. Трапянок</i> ПАПУЛЯРЫЗАЦЫЯ ТВОРАЎ ІВАНА НАВУМЕНКІ НА БЕЛАРУСКІМ РАДЫЁ	169
<i>С.В. Агароднікава</i> ЖАНРАВА-СТЫЛЁВАЯ РАЗНАСТАЙНАСЦЬ ПАЭЗІІ П. ПАНЧАНКІ Ў ГАДЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ	173

<i>Т.М. Махнач</i> І. НАВУМЕНКА І ТАГАЧАСНАЯ КРЫТЫКА РАМАНА І. ШАМЯКІНА “СЭРЦА НА ДАЛОНІ”	178
<i>А.М. Лапцёнак</i> НЕКАТОРЫЯ МОЎНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДАЎ ІВАНА НАВУМЕНКІ НА РУСКУЮ МОВУ	184
<i>В.У. Карачун</i> ПРАБЛЕМА ДАТАВАННЯ АПАВЯДАННЯЎ І. Я. НАВУМЕНКІ 1956—1960 гг. (На прыкладзе артыкула І. П. Шамякіна “Галубіны ўзлёт”)	189
<i>І.У. Капцюг</i> ФУНКЦЫІ ЗВАРОТКА Ў ПРАЗАІЧНЫМ ТЭКСЦЕ (на матэрыяле твораў Івана Навуменкі)	192
С Е К Ц Ы Я 4	198
<i>Т.М. Тарасава</i> ЭКСТРЭМАЛЬНАЯ СІТУАЦЫЯ ВАЙНЫ Ў БЕЛАРУСКАЙ ПРОЗЕ XX СТ. І САЦЫЯЛЬНА-ПСІХАЛАГІЧНЫЯ ХАРАКТАРЫСТЫКІ ГЕРОЯ	198
<i>Т.П. Хоміч</i> ПРАСТОРАВЫЯ ХАРАКТАРЫСТЫКІ ВОБРАЗА ВАЙНЫ Ў ЭЛЕГІЧНЫХ БАЛАДАХ АЛЯКСЕЯ ПЫСІНА	202
<i>Т.У. Аляксеева</i> ГЕРОЙ - ЗМАГАР У ДРАМАТУРГІІ ВІЦЕБШЧЫНЫ	206
<i>І.І. Шматкова</i> ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА Ў ЖЫЦЦІ І ТВОРЧАСЦІ БЕЛАРУСКІХ ПАЭТАЎ ПАСЛЯВАЕННАГА ПАКАЛЕННЯ (Г. БУРАЎКІНА, А. ВЯРЦІНСКАГА, Е. ЛОСЬ)	212
<i>Е.П. Сіняк</i> “РЯДОВЫЕ ВЕЛИКОЙ БИТВЫ” В ПОВЕСТЯХ ВАСИЛЯ БЫКОВА “СОТНИКОВ” И “ОБЕЛИСК”	217
<i>В.М. Кавальчук</i> ДРУГАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА Ў ЖЫЦЦІ І ТВОРЧАСЦІ Т. БАРОЎСКАГА	222

<i>Т. Г. Симонова</i> ОПЫТ ВОЙНЫ В ЖИЗНИ И ЛИТЕРАТУРЕ (ПО МАТЕРИАЛАМ МЕМУАРНОЙ КНИГИ В. БЫКОВА «ДОЎГАЯ ДАРОГА ДАДОМУ»)	227
<i>В.І. Палукошка</i> ВЕКТАРЫ БЕЛАРУСКАГА РУСКАМОЎНАГА ВАЕННАГА РАМАНА ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХХ СТАГОДДЗЯ	232
<i>А. Ч. Мойскі</i> ГЕАГРАФІЯ БЕЛАРУСІ «ПРАЗ ВОГНЕННЫ НЕБАСХІЛ» ПАЭЗІІ МАКСІМА ТАНКА	237
С Е К Ц Ы Я 5	243
<i>В.Ю. Бароўка</i> ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА Ў МАСТАЦКІМ АСЭНСАВАННІ БЕЛАРУСКІХ ПРАЗАІКАЎ ПЕРШАЙ ТРЭЦІ ХХ СТАГОДДЗЯ	243
<i>Т.У. Ганчарова-Цынкевіч</i> ПАЭТЫЧНАЯ ЎНІВЕРСАЛЬНАСЦЬ ТВОРЧАСЦІ ЦЁТКІ	247
<i>Гниломедова О. В.</i> СИНКРЕТИЗМ ИНДИВИДУАЛЬНОГО И ПРИРОДНОГО В БЕЛОРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ПЕРВЫХ ДЕСЯТИЛЕТИЙ ХХ ВЕКА	252
<i>М.У. Мікуліч</i> ПАЭЗІЯ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ: НЕКАТОРЫЯ АСПЕКТЫ ВЫВУЧЭННЯ	257
<i>А.М. Мельнікава</i> МАСТАЦКАЯ ГІСТАРЫЯСОФІЯ МАКСІМА ГАРЭЦКАГА	264
<i>В.У. Барысенка</i> ХРЫСЦІЯНСКАЯ ІДЭЯ ЯК ДУХОЎНАЕ АПРЫШЧА Ў ЭКСТРЭМАЛЬНАЙ СІТУАЦЫІ (НА МАТЭРЫЯЛЕ ТВОРЧАСЦІ Л. ГЕНІЮШ)	269
<i>М.М. Воінава-Страха</i> ТРАДЫЦЫІ І НАВАТАРСТВА Ў НАВЕЛІСТЫЧНАЙ СПАДЧЫНЕ М. БАГДАНОВІЧА	273
<i>В.М. Губская</i> РАМАН М. ГАРЭЦКАГА «ВІЛЕНСКІЯ КАМУНАРЫ» – ГІСТОРЫЯ ХХ СТАГОДДЗЯ ПРАЗ ПРЫЗМУ СВЯДОМАСЦІ ПАКАЛЕННЯ ХХІ	277

<i>С.М. Тычына</i> АМБІВАЛЕНТНАСЦЬ ВОБРАЗА СУМНОЙ ЖАНЧЫНЫ Ў АПАВЯДАННЯХ М. ГАРЭЦКАГА	281
<i>А.У. Ярмоленка</i> МАСТАЦКІ ФЕНОМЕН АПОВЕСЦІ МАКСІМА ГАРЭЦКАГА “КАМАРОЎСКАЯ ХРОНІКА”	286
<i>Т.І. Вабішчэвіч (Пякуцька-Вабішчэвіч)</i> РАННЯ ПАЭМЫ ЯНКІ КУПАЛЫ І ПАЭТЫКА “НАІЎНАЙ” ЛІТАРАТУРЫ	291
<i>А.В. Трафімчык</i> ВЕРШ “МУЖЫК” ЯКУБА КОЛАСА: ДА ПЫТАННЯ ПРА ЛЕЙТМАТЫЎ	298
<i>Г.В. Навасельцава</i> СПЕЦЫФІКА МАСТАЦКАГА АСЭНСАВАННЯ МІНУЛАГА Ў ТВОРЫ «УСПАМІНЫ САПЛІЦЫ» Г. ЖАВУСКАГА	303
<i>А.А. Карп</i> СТАНАЎЛЕННЕ І ЭВАЛЮЦЫЯ КРЫТЫЧНАЙ ДУМКІ Ў ГАЗЕЦЕ “НАША НІВА” (1906 – 1915 гг.)	307
С Е К Ц Ы Я 6	313
<i>Данилевич М.М.</i> ЖАНР АЛЬТЕРНАТИВНОЎ БІОГРАФІЎ У ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА ДАНИЛЕНКА ЖЫВАТВОРНАЯ СІЛА РОДНЫХ ДУХУ І СЛОВА (Паводле ліра- эпасу В. Ярца)	313 319
<i>І.Л. Шаўлякова-Барзенка</i> ДЫНАМІКА КАНЦЭПТУАЛЬНА-СТЫЛЯВЫХ СТРАТЭГІЎ У БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ ПРАСТОРЫ КАНЦА ХХ – ПАЧАТКУ ХХІ СТАГОДДЗЯЎ: ДЭМІФАЛАГІЗАЦЫЯ VS РЭМІФАЛАГІЗАЦЫЯ	325
<i>Г.М. Кісліцына</i> ЛІТАРАТУРА NON-FICTION: ПРАБЛЕМА АТРЫБУЦЫІ ЖАНРУ	330
<i>Н.В. Заяц</i> БЕЛАРУСКІ ЛІРА-ЭПАС КАНЦА 1980-Х –1990-Х ГАДОЎ: СПЕЦЫФІКА ЖАНРУ	334
<i>Ю.В. Вишницька</i>	

МІФОСЦЕНАРІЙ СЕСТРОВБІВСТВА ЯК ОДНА З ТЕКСТОВИХ ВАРІАЦІЙ МЕГАСЦЕНАРІЮ КІНЦЯ (На матеріалі сучасної української літератури)	339
<i>Т. М. Пятроўская</i> АСАБЛІВАСЦІ НАРАТЫВУ Ў СУЧАСНАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ КАЗЦЫ	344
<i>А. У. Нанас</i> КАМІЧНАЕ Ў ПАЭЗІІ І ПРОЗЕ (На матэрыяле апавядання Аляксандра Пшчолкі “У тэатры” і ананімнага верша ХІХ стагоддзя “Тэатр”)	348
<i>С. У. Калядка</i> ЭМОЦЫЯ І ЭМАТЫЎ У ПАЭТЫЧНЫМ ТЭКСЦЕ	353
<i>Г. Ю. Новік</i> МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА ЯК ФАКТАГРАФІЧНАЯ АСНОВА НОН-ФІКШН	357
<i>А. Л. Церковский</i> К ВОПРОСУ О ЖАНРОВОЙ ТИПОЛОГИИ ТЕКСТОВ НОВОАНГЛИЙСКОЙ СЛОВЕСНОСТИ	362
С Е К Ц Ы Я 7	366
<i>Л. В. Алейнік</i> УПЛЫЎ ПЕРШАСНАЙ САЦЫЯЛІЗАЦЫІ НА ХАРАКТАР АСОБЫ Ў АПАВЯДАННІ СЯРГЕЯ ВЕРАЦІЛЫ “АРОЛ-СКАРБОНКА”	366
<i>А. У. Жардзецкая</i> ЖАНРАВА-СТЫЛЁВАЯ АДМЕТНАСЦЬ ТВОРАЎ ВІКТАРА КАЗЬКО І ВІКТАРА АСТАФ’ЕВА	371
<i>Д. Ф. Клябанаў</i> КАНЦЭПТ „ВОЎК” У СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ГІСТАРЫЧНАЙ ПРОЗЕ (На матэрыяле твораў А. Наварыча і С. Белаяра)	376
<i>С. А. Сычова</i> КАНЦЭПЦЫЯ ЛІТАРАТУРНАГА ГЕРОЯ Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ПРОЗЕ ДЛЯ ЮНАГА ЧЫТАЧА В. ГАПЕЕЎ, А. ФЕДАРЭНКА, Я. ХВАЛЕЙ)	385

<i>Е. В. Гранкина</i> ЖАНР СЕМЕЙНОЙ ХРОНИКИ В ТВОРЧЕСТВЕ Т. МОРРИСОН И ДЖ. К. ОУТС	390
<i>Л.М. Садко</i> ЯЗЫКОВЫЕ КОНВЕРТАЦИИ В ПОЭЗИИ А. НАВРОЦКОГО	396
<i>Д. І. Бурко</i> ЭКЗИСТЭНЦЫЯЛЬНЫ ВЫБАР У БЫКАЎСКАЙ ПРЫТЧЫ	400
<i>А.Г. Арцямёнак</i> МАСТАЦКАЯ РЭПРЭЗЕНТАЦЫЯ СУЧАСНАГА БЕЛАРУСА Ў РАМАНЕ ЮРЫЯ СТАНКЕВІЧА “ЛЮБІЦЬ НОЧ – ПРАВА ПАЦУКОЎ”	406
<i>С.Л. Мінскевіч</i> “ЯЎГЕНІЙ АНЕГІН” А. ПУШКІНА Ў ПЕРАКЛАДАХ А. ДУДАРА І А. КУЛЯШОВА	411
<i>А.А. Васілевіч</i> ЗБОР ТВОРАЎ І. ШАМЯКІНА Ў 23 ТАМАХ: НЕКАТОРЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ВЫДААННЯ	418
<i>А.І. Шамякіна</i> ГІСТОРЫЯ ЗНАХОДКІ ДАВАЕННАГА ДЗЁННІКА І.ШАМЯКІНА	422
С Е К Ц Ы Я 8	425
<i>Л.І. Пятрова</i> ДРАМАТУРГІЯ ЭДУАРДА СКОБЕЛЕВА	425
<i>Н. В. Гальго</i> ГІСТОРЫЯ І РЭВАЛЮЦЫЯ Ў МАСТАЦКІМ АСЭНСАВАННІ І. ШАМЯКІНА (НА МАТЭРЫЯЛЕ РАМАНА “ПЕТРАГРАД-БРЭСТ”)	431
<i>Д.І.-Т. Дудзінская</i> ФАБУЛЬНЫ ІЗАМАРФІЗМ РАМАНАЎ А. ФЕДАРЭНКІ “РЭВІЗІЯ” І В. ПЯЛЕВІНА “ПУСТАТА”	436
<i>В. Ф. Назараў</i> «ЗЕНІТ» ІВАНА ШАМЯКІНА: ШЛЯХАМ НЕРЭАЛІЗАВАНАЙ ЗАДУМЫ	441
<i>І.Г.Баўтрэль</i> КАНАНІЧНЫ САНЕТ У ТВОРЧАСЦІ АЛЕСЯ ЗВОНАКА	445
<i>Л. У. Іконнікава</i> СЯМ’Я І СЯМЕЙНЫЯ КАШТОЎНАСЦІ Ў МАСТАЦКАЙ КАРЦІНЕ	

СВЕТУ Г. МАРЧУКА	450
<i>Т.П. Барысюк</i> НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ПАЭТЫЧНАЯ ФІЛАСОФІЯ Ў ТВОРЧАСЦІ СУЧАСНЫХ БЕЛАРУСКІХ І РУСКІХ АЎТАРАЎ (Р. БАРАДУЛІН, А. РАЗАНАЎ, А. КУШНЕР, Г. АЙГІ)	455
<i>Н.Л. Бахановіч</i> АНАНІМНАСЦЬ ВЫДАННЯ І ПРАЎДЗІВАСЦЬ АПОВЕДУ Ў ПОЛЬСКАМОЎНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ПРОЗЕ ХІХ СТ.	460
<i>М.В. Петухова</i> АСОБА І ТВОРЧАСЦЬ ЯЗЭПА ДРАЗДОВІЧА Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	465
<i>Ц.Б.Ліякумовіч</i> “ЧАСТКА МАЙГО ЎЛАСНАГА ЖЫЦЦЯ...”	470
<i>О.А. Маркітантова</i> РУССКОЯЗЫЧНАЯ ПОЭЗИЯ БЕЛАРУСИ 1980–2000-Х ГГ.: ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ МЕТОДЫ И СТИЛЕВОЙ АСПЕКТ	475
<i>С.М. Лясовіч</i> СЭНСАЎТВАРАЛЬНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ КАСМАГАНІЗМАЎ У ПАЭЗІІ УЛАДЗІМІРА КАРАТКЕВІЧА	481
ЗВЕСТКІ ПРА АЎТАРАЎ	487